

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทลื้อ ตำบลลวงเหนือ อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ พ.ศ. 2460 - 2540 : ศึกษาผ่านลักษณะและเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้นำที่เป็นทางการ									
ชื่อผู้เขียน	นาย ณริสสร ชิริทิป									
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาประวัติศาสตร์									
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :	<table> <tr> <td>อาจารย์ ฉลาดชาย</td> <td>รมิตานนท์</td> <td>ประธานกรรมการ</td> </tr> <tr> <td>อาจารย์ สายชล</td> <td>สัตยานุรักษ์</td> <td>กรรมการ</td> </tr> <tr> <td>อาจารย์ เกรียงศักดิ์</td> <td>เชษฐพัฒน์พานิช</td> <td>กรรมการ</td> </tr> </table>	อาจารย์ ฉลาดชาย	รมิตานนท์	ประธานกรรมการ	อาจารย์ สายชล	สัตยานุรักษ์	กรรมการ	อาจารย์ เกรียงศักดิ์	เชษฐพัฒน์พานิช	กรรมการ
อาจารย์ ฉลาดชาย	รมิตานนท์	ประธานกรรมการ								
อาจารย์ สายชล	สัตยานุรักษ์	กรรมการ								
อาจารย์ เกรียงศักดิ์	เชษฐพัฒน์พานิช	กรรมการ								

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทลื้อ ตำบลลวงเหนือ อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ ระหว่างพ.ศ. 2460 - 2540 โดยศึกษาผ่านลักษณะและเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้นำที่เป็นทางการ ในการศึกษาใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยา นำเสนอในรูปของการพรรณานวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่าชุมชนบ้านลวงเหนือมีการเปลี่ยนแปลงและชาวบ้านต้องปรับตัวอย่างมากในครึ่งหลังของพุทธศตวรรษที่ 25 โดยเป็นผลจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือการที่ที่ดินทำกินเริ่มไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และการขยายตัวเข้ามาของรัฐและทุนที่ทวีความเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ ผ่านนโยบายต่างๆที่รัฐมีต่อชุมชนและการเติบโตของระบบการผลิตเชิงพาณิชย์

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่างๆเหล่านี้ พบว่าในระยะก่อนพุทธศตวรรษที่ 26 นี้ผู้นำซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำเชิงประสานมีส่วนอย่างมากต่อการปรับตัวของชุมชน กล่าวคือพยายามนำชุมชนเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงด้วยการปรับองค์กรของชุมชนบางองค์กรให้เอื้อต่อการตอบสนองนโยบายรัฐและพยายามเชื่อมความสัมพันธ์กับรัฐไทย จนเป็นผลให้ระบบเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์เติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงหลังของทศวรรษ 2490 อย่างไรก็ตามพบว่าชุมชนยังคงรักษาระบบความสัมพันธ์และระบบการผลิตดั้งเดิมเอาไว้บางส่วนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ยังผลให้ชุมชนก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์อย่างมั่นคงและมีปัญหาน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนชาวนาอื่นๆ ของประเทศในช่วงหลังทศวรรษที่ 2500

ผู้นำที่เป็นทางการของชุมชนมีความสัมพันธ์กับรัฐมากขึ้นและซับซ้อนขึ้นเรื่อย โดยเฉพาะในช่วงหลังทศวรรษที่ 2520 ผู้นำชุมชนได้เชื่อมความสัมพันธ์กับนักการเมืองที่มีอำนาจ และเข้ามามีบทบาทแทนกลุ่มข้าราชการท้องถิ่นที่เริ่มมีบทบาทน้อยลง ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้พบว่านอกจากจะเป็นช่องทางให้ผู้นำสามารถพัฒนาสถานภาพทางเศรษฐกิจและทางอำนาจของผู้นำแล้ว ก็ยังเป็นช่องทางที่ผู้นำสามารถเรียกร้องทรัพยากรจากรัฐเพื่อพัฒนาชุมชนในทางวัตถุได้มากขึ้นด้วย

พร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงของเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้นำดังกล่าว สถานทางเศรษฐกิจของผู้นำก็เริ่มเปลี่ยนจากฐานภายในชุมชนไปผูกพันกับภายนอกมากขึ้นเรื่อยๆ มีลักษณะเป็นตัวแทนของรัฐมากยิ่งขึ้น ในช่วงทศวรรษ 2530 ระเบียบองค์กรดั้งเดิมของชุมชนอ่อนแอลงอย่างรวดเร็ว ชาวบ้านจึงพยายามรักษาความสัมพันธ์ภายในชุมชน โดยการปรับองค์กรดั้งเดิม และสร้างองค์กรใหม่เพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการใหม่ที่เกิดขึ้น ตลอดจนพยายามเสริมสร้างความผูกพันและความใคร่ สามีคดีด้วยการฟื้นฟูจิตสำนึกของความเป็นไทลื้อซึ่งอัตลักษณ์ของชาวไทลื้อที่ถูกสร้างขึ้นในระยะสิบปีที่ผ่านมาในด้านหนึ่งเป็นไปเพื่อรักษาระบบความร่วมมือช่วยเหลือกันภายในชุมชนเอาไว้เท่าที่จะเป็นไปได้ และอีกด้านหนึ่งก็เพื่อเสริมสร้างพลังและอำนาจต่อรองของกลุ่มชาวบ้านในการต่อต้านการแย่งชิงทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรน้ำ เพราะในระยะหลายปีที่ผ่านมาผู้นำดำริให้มีโครงการผลิตน้ำประปาขายให้แก่เมืองเชียงใหม่ ซึ่งจะมีผลกระทบรุนแรงต่อชุมชนบ้านหลวงเหนือซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงทำการเกษตรกรรมเป็นหลักตราบนานกระทั่งปัจจุบัน

Thesis Title	Social Change in Tai Lue Villages in Tambon Luang Nua, Doi Saket District, Chiang Mai, during 1917-1997 : A Study of the Character and Social Networks of the Formal Leaders		
Author	Mr. Narisorn Terateep		
M.A.	History		
Examining Committee :	Lecturer	Chalardchai Ramidhanondh	Chairman
	Lecturer	Saichol Sattayanurak	Member
	Lecturer	Kriangsak Chetapattanavanich	Member

Abstract

This thesis is the analysis of social change in Tai Lue villages in tambon Luang Nua Doi Saket district Chiang Mai during 1917-1997 : through the Character and Social Networks of the Formal Leaders. The study is done through the means of History and Anthropology and is presented in the form of explanatory analysis.

From the study, it is found that the Luang Nua communities have changed and the villagers have to adapt themselves in so many ways in the second half of the 25 th B.E.(1907-1956). This is the consequence of 2 factors: the scarcity of the fertile land for the increasing population and the approaching of the government and the funding through many governmental policies for the communities and the development of commercially productive process.

Among these changes, it is found that before 26 th B.E.(1957), the formal leaders who had the cooperative leadership, took an important part towards the adaptation of the communities. These leaders tried to lead the communities to the changes by adapting some community organization to make it easy for the government policies to be implemented. There was also a try to create a bond between the Tai Lue Society and The Thai State. This led to the fast commercially progressive economic after the 2490 B.E.(1947). However, it is found that the communities have still reserved some original relationship system and productive system. This has had an effect on the solid commercial economic. There were fewer problems in these

communities when compared to the ones of other farmer communities in the country after 2500 B.E.(1957).

These formal leaders have had a better and more complex bond with the government, especially in the later part of 2520 B.E.(1977) These leaders have carried the good relationship with the powerful politicians and have overtaken a role of the local government officials, who in turn, have had less important roles. This kind of relationship, not only provided the leaders a chance to increase the economic status and leadership power but also a means for them to ask for the materialistic support from the government to develop the communities.

Along with such changes of the networking relationship, the economic base of the leaders has been changed from the one of the inner communities to the increased outside bond. This led more to the characteristics of the government representatives. In the period of 2530 B.E. (1987), while the commune organization has become weaker, the villagers have tried to maintain the inner relationship of the communities by revising the old organization and building on the new one to solve the problems arisen and to serve the new need. They also tried to increase the good bond and relationship of The Tai Lue by cultivating the symbolic oneness of the Tai Lue created in the last ten years. This was done because of two purposes: one is to preserve the cooperative system of the communities and another is to create the bargaining power for fighting for the natural resources, especially the water resources. The leaders, for the past years, have proposed the idea of selling the water to Chiang Mai and if this happens, it will badly affect the local people, who depend so much on local agriculture.